

SZ. VARGA ÉVA IRJA:

Ki volt Fülöp Ilona?

Ugy érzem, hogy jogosult a fenti cím, mert azok között, akik a hirtelen elhunyt kitűnő írónőt méltatták, voltak olyanok is, akik személyesen nem ismerték őt. Írások alapján, kivált ha azok annyira közvetlenek, mint az ő cikkei voltak, nagyon mély bepillanást nyerhet az olvasó egy-egy író lelkivilágába; magánéletében azonban nem. És mert én annyira ismertem nemcsak gondolatvilágát, hanem szokásait, vágyait és mindennapjának apró mozanatait is, úgy érzem most, hogy tartozom ezzel a cikkel azoknak, akik ismerni szerették volna. Csak apróságok ezek, de, mint a tükörcsok, megmutatják nekünk az embert, a nőt és írókat egyaránt.

Mikor ezer-rózsafás nagy kertjéből és túlméretezett nagy lakásából átkellett költöznie egy aránylag kiskertes kis lakásba, féltettem attól, hogy szenvedni fog, hogy mindig hiányérzete lesz. Előző otthonában temerdék emléktárgyának és személyi dolgainak is megvolt a helye. A rózsafáit talán név szerint tartotta számon és úgy ápolta azokat, mint ha mindegyik egy-egy kistestvére lenne, aki gondozásra szorul. Az új lakásban mindennek csak a felét helyezhette el és a kis kertben nem voltak rózsák, csak olyan kaliforniai vegyes virágok, amiket minden hollywoodi kertben látni lehet. Szinte félve mentem hozzá először, de nagy és kellemes meglepetés ért: Ilona már elültette a kedvenc fajtájú rózsáit, óriási ambícióval dolgozott a kert rendbehozásán és telervekkelt fogott hozzá a lakás berendezéséhez, elégedetten sőt valami új boldogító izgalommal nézte munkája minden eredményét.

Pár héttel később, mikor fogadóképesnek vélte az új lakást, vendégeket hívott vasárnap délutánra. Én mint mindig, akkor is korán érkeztem és jól esett látnom, hogy a kedves kis fészekben valóságos ünnepi hangulatot teremtett Ilona: ünnepeltek a virágok a vázában, maga a háziasszony is ünnepi díszben volt. Leültük egymással szemben a kényelmes karosszékekben és miközben Ilona cigarettára gyújtott, gyönyörködve nézett szét a szobákban, aztán hirtelen ki-törő elragadtatással mondta: "Te Éva, én ennél szebb lakást soha életemben nem láttam...!"

Hangosan neveltünk mindketten ezen a nagy elragadtatáson, hiszen ő tudta, hogy én tudom, milyen helyeken járt ő már. Barátai között is sok volt, aki perzsaszőnyeges ezüstös, kristályos, csilláros hollywoodi kastélyban élt, de gyakran volt ő vendég a mozimágnások palotáiban is. Ezzel szemben az ő otthonában csak a magyaros mintájú háziszőtes, magahorgolta kézimunkák és a kiskert virágai voltak a díszek. Komoly művészi értékek voltak ugyan a fivérei által készített szobrok és porcelánok is, de a legnagyobb érték volt ebben a szerény otthonban a háziasszony! az EMBER, aki soha nem irigyelte a mások jólétét, mert a saját dolgait értékelte és látta a legszebbnek. Ezért volt mindig olyan túláradóan elégedett és boldog.

Pedig ő is kapott az élettől ütéseket, de mintha erős közönypáncél védte volna, nem tört le ezektől, sőt úgy tűnt, mint ha nem is érintenék a mindennapi kellemetlenségek, amelyek minden ember életében előfordulnak. Ha nála ily-

(Folytatás az első oldalról)
esmi adódott, rögtön idézte valamelyik kedvelt bölcsmondását, amelyből kitént, hogy "Isten tudja, mire jó az, ami történt . . ."

Az ő erős Isten-hite átsegítette őt mindenben. A szobája telve volt bölcs idézetekkel, de ő maga is mondott néha olyasmit, hogy érdemes volt elgondolkozni rajta. Emlékezetes maradt számomra, mikor egyszer fiatalos külsejéről beszélünk és azt mondta: "Tudod Éva, én csak addig vagyok fiatal, amíg tudom, hogy már nem vagyok fiatal és vigyázok magamra . . ." Akkor nevetésközben is elismeréssel állapítottam meg a mondásában rejlő bölcsességet, de most fájo szívvel gondolkodom arra, hogy Ilona elfelejtett vigyázni . . .
Tubecsülte az erejét.

Egyszer egyik vasárnap írógépnél találtam és addig nem akart kiülni velem a kertbe, amíg be nem fejezi a Szabad-ságnak küldendő cikkét. Akkor szemrehányást tettem neki: "Egész héten nehezen dolgoztál, egyetlen pihenőnapod lenne vasárnap, ezt nem lenne szabad cikkírással töltened . . ." Akkor szó nélkül karonfogott, bevitt a dolgozószobájába és kinyitott egy tulipános ládát, rámutatva annak tartalmára mondta:

"Idenézz! Ez itt a bizonyítéka annak, hogy mit jelent az írásom a magyaroknak. Te akkor még nem éltél Amerikában, amikor én New Yorkban dolgoztam. Egyszer az olvasóim, tisztelőim és barátaim rendeztek számomra egy Ilona-napot. Elhalmoztak a szeretet és elismerés minden jelével, ez a láda tele van levelekkel, táviratokkal, kollégák méltató cikkeivel, már hervadt virágokkal és ajándékokkal, amelyeket azon a napon kaptam az Amerikában szerte-széjjel lakó honfitársaktól. Ezt a szeretetet akarom viszonzni, legalább a kamatokat fizetni azért az

örömért, amit akkor szereztek nekem. Akkor fogadtam meg, hogy ünnepi munkám lesz a magyar írás, amíg csak élek . . ."

Idetartozik annak megállapítása is, hogy nem csak a honfitársai szerették. Ha végigmentünk a mindig népes Hollywood Blvd.-on, szinte percekint köszöntette, vagy megállította valaki Ilonát. Mondtam is neki olyankor: "Utánad jött Szabadka, mert ilyen népszerű és közismert csak egy magyar vidéki városban lehet valaki . . ." A stúdióban is megfigyeltem, hogyan veszik körül szünetben a különféle nemzetiségű diszletmunkások, de a már beérkezett stárok és rendőrök is. Mintha valami mágnes élt volna benne, amelyik vonzotta hozzá az embereket. Azt hiszem mindenkiire megnyugtatóan hatott az az egyforma derű, mely áradt a lényéből. Az öregségről úgy beszélt és úgy is készült rá, mint ha az egy második élet lenne. Nem félt tőle, sőt olyan szorgalmasan ültette el benne a majd később kifejlészthető gondolat- virágokat, tervek bokrait, mint a kertjében a muskátlit és kedvenc virágát a mimózát . . .

Mikor a jövőről beszélgettünk, azt mondta nekem:

"Éva, ha már nyugalomba vonulok, akkor elviszlek egy évre Tahitibe. Az a nyugalom szigete, ott senki sem fog zavarni a munkában. Mert mi ott is dolgozni fogunk, de csak azon, amit régóta tervezgettünk: Te a regényeden fogsz dolgozni, én pedig filmstorkat fogok írni. Azon a szigeten senki nem zavarja az íróembert, mert oda még a posta sem jár . . ."

*

Fülöp Ilona maga-rendezte öröme volt a munka, Istentől kapott áldása pedig a nagy elégedettség és a lelki nyugalom. Én erősen hiszem, hogy lelkének megadja Isten az öröknyugodalmat ott, "ahova még a posta sem jár . . ."